

Ομάδα υποθέσεων M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας (Αριθ. 30696/09)

Γενικά μέτρα συμμόρφωσης της Ελλάδας με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με τη διαδικασία παροχής ασύλου και τις συνθήκες κράτησης.

Έκθεση που εκπονήθηκε από το Τμήμα Εκτέλεσης των Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου¹.

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο δεν είναι δεσμευτικές, ούτε για την Επιτροπή Υπουργών, ούτε για το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

I.	Εισαγωγή	2
II.	Η διαδικασία παροχής ασύλου	2
A.	<i>Τα κυριότερα μέτρα που παρουσιάστηκαν από τις ελληνικές αρχές: η συνύπαρξη του νέου και του παλαιού συστήματος παροχής ασύλου και τα πρώτα στοιχεία που αφορούν στο νέο σύστημα</i>	3
B.	<i>Σύνοψη των ανακοινώσεων και των κυριότερων εκθέσεων</i>	4
Γ.	<i>Αξιολόγηση και πληροφορίες που αναμένονται από τις αρχές</i>	6
1)	<i>Σχετικά με την πρόσβαση στη νέα διαδικασία παροχής ασύλου και την επεξεργασία των αιτήσεων δυνάμει του Π.Δ. 113/13 (αιτήσεις που υποβλήθηκαν μετά τις 7.6.2013)</i>	6
2)	<i>Σχετικά με την επεξεργασία των αιτήσεων δυνάμει του Π.Δ. 114/10 (αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από τις 7.6.2013)</i>	7
3)	<i>Σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία παροχής ασύλου των ασυνόδευτων ανηλίκων και την εξέταση αιτήσεων ασύλου που έχουν υποβληθεί από ανηλίκους δυνάμει του Π.Δ. 113/13</i>	7
III.	Κράτηση	8
A.	<i>Συνθήκες κράτησης των αιτούντων άσυλο, των παράτυπων μεταναστών και των ασυνόδευτων ανηλίκων</i>	8
B.	<i>Αποτελεσματική προσφυγή κατά των συνθηκών κράτησης</i>	9
	Παράρτημα: Κατάλογος υποθέσεων στο πλαίσιο της ομάδας υποθέσεων M.S.S.	10

¹ Μετά τη δημοσιοποίηση της έκθεσης στις 06/05/2014, μια νέα ανακοίνωση του Κανόνα 9.2 υπεβλήθη στην Επιτροπή από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, καθώς και η σχετική απάντηση των ελληνικών αρχών. Επιπλέον, στις 2.6.2014 δημοσιεύθηκε η τρίτη κοινή ανακοίνωση των ECRE και ICJ. Οι εν λόγω πληροφορίες θα συμπεριληφθούν στην επόμενη ενημερωμένη έκδοση της παρούσας έκθεσης.

I. Εισαγωγή

1. Η υπόθεση M.S.S κατά Βελγίου και Ελλάδας αφορά στη μεταφορά από τις βελγικές αρχές ενός αιτούντος άσυλο στην Ελλάδα, κατ' εφαρμογή του κανονισμού «Δουβλίνο II» της Ε.Ε. Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι έλαβαν χώρα οι ακόλουθες παραβιάσεις της Σύμβασης, όσον αφορά στην Ελλάδα:

Ελλείψεις στη διαδικασία παροχής ασύλου, η οποία δεν παρείχε επαρκείς εγγυήσεις ότι θα αποτρεπόταν η απέλαση του προσφεύγοντος σε χώρα όπου διέτρεχε τον κίνδυνο να υποστεί μεταχείριση αντίθετη με το Άρθρο 3. Το Δικαστήριο επεσήμανε ότι η διαδικασία ασύλου χαρακτηριζόταν από αναποτελεσματικότητα σε όλα της τα στάδια, ιδίως στην πρόσβαση στη διαδικασία παροχής ασύλου, στην εξέταση των αιτήσεων ασύλου και στο δικαστικό έλεγχο της διαδικασίας εξέτασης των αιτήσεων ασύλου (Άρθρα 3 και 13). Οι συνθήκες υπό τις οποίες κρατήθηκε ο προσφεύγων σε ένα κέντρο κράτησης συνιστούσαν εξευτελιστική μεταχείριση (Άρθρο 3). Οι συνθήκες διαβίωσης του προσφεύγοντος ως αιτούντος άσυλο παραβίαζαν το Άρθρο 3.

Στόχος της έκθεσης H/EXEC (2014)4

2. Στις 20 Ιουλίου 2011 οι ελληνικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο δράσης το οποίο περιλάμβανε τα προς υιοθέτηση γενικά μέτρα συμμόρφωσης. Η Επιτροπή Υπουργών, κατά την 1144^η συνεδρίασή της (Ιούνιος 2012), ενέκρινε την αξιολόγηση των γενικών μέτρων, στην οποία προέβη η Γραμματεία με σχετική λεπτομερή έκθεσή της ([CM/Inf/DH\(2012\)19](#)). Κατά την τελευταία εξέταση της υπόθεσης, τον Δεκέμβριο του 2013, η Επιτροπή αποφάσισε να επανέλθει στα εκκρεμή ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία παροχής ασύλου και τις συνθήκες κράτησης τον Ιούνιο του 2014 (1201^η συνεδρίαση) και στο ζήτημα των συνθηκών διαβίωσης το αργότερο κατά τον Δεκέμβριο του 2014 (1214^η συνεδρίαση). Η Επιτροπή ανέθεσε στη Γραμματεία να προβεί σε μια αξιολόγηση των επικαιροποιημένων πληροφοριών για τη νέα διαδικασία παροχής ασύλου, τις οποίες παρουσίασαν οι ελληνικές αρχές τον Νοέμβριο του 2013.

3. Μέχρι σήμερα έχει υποβληθεί μεγάλος αριθμός πληροφοριών, όχι μόνον από τις ελληνικές αρχές, αλλά και από ΜΚΟ, σύμφωνα με τον Κανόνα 9.2 της Επιτροπής Υπουργών. Επιπλέον, το εθνικό πλαίσιο έχει μεταβληθεί σημαντικά από το χρόνο που η απόφαση M.S.S. κατέστη οριστική, ιδιαίτερα όσον αφορά στη διαδικασία παροχής ασύλου, μετά την έναρξη λειτουργίας του νέου συστήματος που ρυθμίζεται από το ν. 3907/11 και το Προεδρικό Διάταγμα («Π.Δ.») 113/13. Επιπρόσθετα, με μεταγενέστερες αποφάσεις εμφανίστηκαν νέα στοιχεία στη διαδικασία εκτέλεσης των αποφάσεων. Με αυτά τα δεδομένα και προκειμένου να συνδράμει την Επιτροπή Υπουργών στην αξιολόγησή της, τις ελληνικές αρχές στην εκτέλεση των αποφάσεων της εν λόγω ομάδας υποθέσεων, καθώς και όλους τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς, η Γραμματεία συνέταξε το παρόν έγγραφο με σκοπό να πραγματοποιήσει έναν νέο απολογισμό όλων των εκκρεμών ζητημάτων. Το έγγραφο αυτό δεν αντικαθιστά την έκθεση ([CM/Inf/DH\(2012\)19](#)), αλλά τη συμπληρώνει.

II. Η διαδικασία παροχής ασύλου

4. Η Επιτροπή Υπουργών, κατά την εξέταση της υπόθεσης στην 1186^η συνεδρίασή της (Δεκέμβριος 2014), λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποτελεσματικότητα του συστήματος παροχής ασύλου στην Ελλάδα αναμένεται να έχει θετική επίδραση στις συνθήκες κράτησης και διαβίωσης των αιτούντων άσυλο, αποφάσισε να συνεχίσει να εστιάζει την εξέτασή της στη διαδικασία παροχής ασύλου. Το ζήτημα θα εξετασθεί εκ νέου τον Ιούνιο του 2014.²

² Το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση του Άρθρου 13 σε συνδυασμό με το Άρθρο 3 λόγω του κινδύνου αυθαίρετης απομάκρυνσης του προσφεύγοντος χωρίς να έχει εξεταστεί διεξοδικά η αίτησή του για παροχή ασύλου. Ο κίνδυνος

A. Τα κυριότερα μέτρα που παρουσιάστηκαν από τις ελληνικές αρχές: η συνύπαρξη του νέου και του παλαιού συστήματος παροχής ασύλου και τα πρώτα στοιχεία που αφορούν στο νέο σύστημα

5. Στο σχέδιο δράσης που υπέβαλαν οι ελληνικές αρχές τον Ιούλιο του 2011 ανακοίνωσαν τη μεταρρύθμιση του συστήματος παροχής ασύλου/διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *M.S.S.* Μετά από μια μεταβατική περίοδο, η μεταρρύθμιση προέβλεπε την ίδρυση ανεξάρτητης Υπηρεσίας Ασύλου, η οποία θα στελεχωνόταν από εκπαιδευμένους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, Αρχής Προσφυγών, καθώς και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής για την αρχική υποδοχή και τον διαχωρισμό των αφικνούμενων στα εξωτερικά σύνορα της χώρας μεταναστών.

6. Οι τρεις νέες υπηρεσίες προβλεπόταν να λειτουργήσουν εντός δώδεκα μηνών από την έναρξη ισχύος του ιδρυτικού τους νόμου (ν. 3907/2011). Ωστόσο, άρχισαν να λειτουργούν στις 7 Ιουνίου 2013. Το Νοέμβριο του 2013 παρουσιάστηκε ένα πρώτο σύνολο στοιχείων, μετά την έναρξη λειτουργίας των υπηρεσιών. Πρόσθετα στοιχεία υποβλήθηκαν στις 3/4/2014.

7. Για τις ανάγκες της λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών, οι ελληνικές αρχές μετέφεραν εκ νέου στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2005/85/EK εκδίδοντας το Π.Δ. 113/2013. Η εν λόγω Οδηγία είχε μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο από το Π.Δ. 114/2010, το οποίο ρύθμιζε τη χορήγηση ασύλου/διεθνούς προστασίας κατά τη μεταβατική περίοδο, ήτοι από τις 22.11.2010 έως την έναρξη λειτουργίας των νέων υπηρεσιών. Οι διατάξεις των δύο νομικών κειμένων είναι ταυτόσημες, εκτός από εκείνες που αφορούν στις ιδιότητες κάθε υπηρεσίας.

8. Σύμφωνα με το άρθρο 34 του Π.Δ. 113/13, δύο συστήματα παροχής ασύλου συνυπάρχουν από την 7.6.2013 και μέχρι να εξετασθούν όλες οι αιτήσεις που είχαν υποβληθεί πριν από αυτή την ημερομηνία. Για τις αιτήσεις που είχαν υποβληθεί πριν από την 7.6.2013 (συσσωρευμένες αιτήσεις – «backlog»), εξακολουθεί να είναι αρμόδια η επιτροπή εξέτασης που αποτελείται από αστυνομικούς υπαλλήλους, καθώς και οι δευτεροβάθμιες επιτροπές. Μετά τη διεκπεραίωση των συσσωρευμένων αιτήσεων, η νεοσυσταθείσα Υπηρεσία Ασύλου θα είναι αποκλειστικά αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων.

Σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου (ενημέρωση και υποβολή αίτησης)

9. Σύμφωνα με το νόμο για την ίδρυση των τριών νέων υπηρεσιών, οι πολίτες τρίτων χωρών που εκφράζουν την πρόθεσή τους να υποβάλουν αίτηση για παροχή ασύλου/διεθνούς προστασίας, κατά τη διαδικασία πρώτης υποδοχής (ταυτοποίηση, καταγραφή, ιατρικός έλεγχος) παραπέμπονται εντός 15 ημερών το αργότερο – ή εντός 25 ημερών σε εξαιρετικές περιπτώσεις – στο αρμόδιο περιφερειακό γραφείο ασύλου που λειτουργεί στο Κέντρο Πρώτης Υποδοχής ή στο πλησιέστερο περιφερειακό γραφείο ασύλου (άρθρο 11 του ν. 3907/11 και άρθρο 4 του Π.Δ. 113/13).

10. Στους αιτούντες παρέχονται δωρεάν υπηρεσίες διερμηνείας και πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και τη διαδικασία ασύλου. Δεν παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή, αλλά οι αιτούντες μπορούν να υποβάλουν σχετική αίτηση, σύμφωνα με συγκεκριμένη διαδικασία (ν. 3226/04).

κρίθηκε ότι οφειλόταν α) στις ελλείψεις της πρόσβασης στη διαδικασία παροχής ασύλου και β) στην εξέταση της αίτησης ασύλου: ανεπαρκής πληροφόρηση των αιτούντων άσυλο σχετικά με τις διαδικασίες που ακολουθούνται, δύσκολη πρόσβαση στο Τμήμα Αλλοδαπών Αττικής, το οποίο είναι αρμόδιο για την καταχώρηση των αιτήσεων, μη αξιόπιστο σύστημα επικοινωνίας μεταξύ των αρχών και των αιτούντων άσυλο, ανεπάρκεια διερμηνείας και έλλειψη κατάρτισης του προσωπικού που είναι υπεύθυνο για τη διενέργεια των προσωπικών συνεντεύξεων, έλλειψη νομικής συνδρομής που στερεί ουσιαστικά τους αιτούντες από νομικό παραστάτη, υπερβολικά μεγάλες καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων. Επιπλέον, σχεδόν όλες οι πρωτόδικες αποφάσεις ήταν απορριπτικές, διατυπωμένες με στερεότυπο τρόπο, χωρίς να αιτιολογούν την απόρριψη. Τέλος, ο δικαστικός έλεγχος των αποφάσεων που απορρίπτουν τις αιτήσεις ασύλου κρίθηκε αναποτελεσματικός.

11. Πέντε (5) περιφερειακά γραφεία της Υπηρεσίας Ασύλου λειτουργούν ήδη, ενώ τρία (3) επιπλέον περιφερειακά γραφεία προβλέπεται να λειτουργήσουν έως το Δεκέμβριο του 2014. Ένα (1) Κέντρο Πρώτης Υποδοχής λειτουργεί (στο Φυλάκιο Ορεσιτιάδας) και μπορεί να φιλοξενήσει 240 άτομα. Από τις 7.6.2013 έως τις 28.2.2014 ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων ασύλου έφτασε τις 6.464, το 12,8% των οποίων ήταν αιτήσεις απόμων υπό κράτηση.

Σχετικά με την εξέταση των αιτήσεων ασύλου

12. Οι αποφάσεις πρώτου βαθμού εκδίδονται από το περιφερειακό γραφείο της Υπηρεσίας Ασύλου και βασίζονται α) σε πληροφορίες σχετικά με την πολιτική, οικονομική και γενική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα προέλευσης του αιτούντος και β) στη συνέντευξη του αιτούντος. Ο αιτών έχει το δικαίωμα να μην υπογράψει τα πρακτικά της συνέντευξης και να δηλώσει τους λόγους για τους οποίους δεν υπογράφει. Η επεξεργασία των αιτήσεων πρέπει να ολοκληρώνεται εντός τριών μηνών στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας και εντός έξι μηνών στο πλαίσιο της κανονικής διαδικασίας (άρθρα 6 και 8 του Π.Δ. 113/13). Εκπρόσωποι της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έχουν το δικαίωμα να παρίστανται στη συνέντευξη των αιτούντων και να εκφέρουν τη γνώμη τους, προκειμένου να συνδράμουν την Υπηρεσία Ασύλου. Κατά τη συνέντευξη των αιτούντων δεν μπορούν να παρίστανται οι δικηγόροι τους, όπως προβλεπόταν στο προηγούμενο νομικό πλαίσιο, σχετικά με τη συνέντευξη ενώπιον της πρωτοβάθμιας επιτροπής που απαρτιζόταν από αστυνομικούς υπαλλήλους.

13. Οι απορριπτικές των αιτήσεων αποφάσεις μπορούν να προσβληθούν ενώπιον της Αρχής Προσφυγών. Οι αποφάσεις της Αρχής Προσφυγών μπορούν να προσβληθούν ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου (άρθρο 28 του Π.Δ. 113/13). Ο αιτών ενημερώνεται σχετικά με σημείωση επί του σώματος της απορριπτικής απόφασης. Η απόφαση του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας.

14. Μετά την απόρριψη της αίτησης ασύλου από την Αρχή Προσφυγών, ο αιτών δεν έχει *ex lege* το δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα. Ως εκ τούτου, στη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο αιτών πρέπει να υποβάλει αίτηση για αναστολή της εκτέλεσης της απορριπτικής απόφασης, έως ότου τα εν λόγω δικαστήρια εκδώσουν την απόφασή τους.

15. Οι αιτούντες έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν δεύτερη αίτηση, εάν μετά την τελεσίδικη απόφαση έχουν προκύψει νέα δεδομένα ή έχουν υποβληθεί νέα στοιχεία (άρθρο 23 του Π.Δ. 113/13).

16. Σύμφωνα με τις υποβληθείσες πληροφορίες, οι συνεντεύξεις σε πρώτο βαθμό λαμβάνουν χώρα εντός 17 ημερών από την κατάθεση των αιτήσεων και η σχετική απόφαση εκδίδεται, κατά μέσο όρο, σε διάστημα 49 ημερών. Η δευτεροβάθμια διαδικασία διαρκεί περίπου 43 ημέρες. Το 17,8% των αποφάσεων που εκδίδονται επί των παραδεκτών αιτήσεων χορηγούν καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία. Σε δεύτερο βαθμό, το 10,1% των αποφάσεων χορηγούν καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρική προστασία.

B. Σύνοψη των ανακοινώσεων³ και των κυριότερων εκθέσεων

Σχετικά με το νέο σύστημα παροχής ασύλου

17. Στην πρώτη τους κοινή ανακοίνωση το Μάιο του 2012, οι ΜΚΟ ICJ και ECRE επέκριναν τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση του νέου συστήματος παροχής ασύλου. Στην έκθεσή του για την επίσκεψή του στην Ελλάδα το 2012, ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των μεταναστών ενθάρρυνε την ταχεία έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών. Επεσήμανε επίσης ότι τα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής, τα οποία είχαν ήδη ιδρυθεί, αλλά δεν λειτουργούσαν ακόμα, εφόσον λειτουργούσαν σωστά, θα ήταν σε θέση να ελέγχουν τους μετανάστες, να προβαίνουν σε ξεχωριστή

³ Οι πληροφορίες που υποβάλλονται σύμφωνα με τον Κανόνα 9.2 της Επιτροπής Υπουργών ονομάζονται « ανακοινώσεις ».

αξιολόγηση της κατάστασης κάθε μετανάστη, ώστε να διαπιστώνουν κατά πόσον είναι αναγκαία η κράτησή του και να αφήνουν ελεύθερους όλους τους υπόλοιπους μετανάστες. Παρεμφερείς παρατηρήσεις έκανε και το «Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες».

18. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, στην έκθεσή της με τίτλο «*Current Issues of Refugee Protection in Greece*» (Τρέχοντα ζητήματα προστασίας των προσφύγων στην Ελλάδα) του Ιουλίου 2013, ανέφερε ότι η έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου ήταν «μια ιδιαίτερα θετική εξέλιξη». Συνέστησε την πρόσληψη επιπλέον προσωπικού και την έναρξη λειτουργίας Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου και σε άλλες περιοχές της χώρας, έτσι ώστε «να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη και αποτελεσματική πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου σε μεγαλύτερα τμήματα της επικράτειας». Επιπλέον συνέστησε να υιοθετηθούν ειδικά μέτρα για να διευκολυνθεί η υποβολή αιτήσεων ασύλου από ασυνόδευτους ανηλίκους.

19. Στην ανακοίνωσή της που παρελήφθη στις 12.11.2013, η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου επικρίνει το νέο σύστημα εξέτασης των αιτήσεων ασύλου. Διατείνεται επίσης ότι το ποσοστό των αποφάσεων που χορηγούν άσυλο εξακολουθεί να είναι χαμηλό και ότι η διαδικασία σε δεύτερο βαθμό είναι έγγραφη.

Σχετικά με το παλαιό σύστημα παροχής ασύλου

20. Οι ICJ και ECRE εκφράζουν τις επιφυλάξεις τους έναντι των αποτελεσμάτων της διαχείρισης των συσσωρευμένων αιτήσεων (*backlog*) που ανακοίνωσαν οι αρχές: ισχυρίστηκαν ότι, βάσει ενός υπολογισμού (αριθμός συσσωρευμένων υποθέσεων δια του αριθμού των μελών των επιτροπών), ήταν πρακτικά αδύνατο οι επιτροπές να έχουν εξετάσει τον αριθμό των υποθέσεων που ανέφεραν οι αρχές. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες πρότεινε την επιτάχυνση της επεξεργασίας των συσσωρευμένων αιτήσεων και τη διάθεση στην αστυνομία πόρων, ώστε να διαχειριστεί αποτελεσματικά τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του παλαιού συστήματος παροχής ασύλου, που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της. Η «Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου» αναφέρει ότι οι αιτούντες, των οποίων οι αιτήσεις εξετάζονται κατά την παλαιά διαδικασία, δεν ειδοποιούνται για τις ημερομηνίες της συνέντευξής τους και, συνεπώς, απουσιάζουν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή της διαδικασίας.

Σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία παροχής ασύλου

21. Σύμφωνα με τις Μ.Κ.Ο ICJ και ECRE οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο κρατούνται με σκοπό την απέλασή τους. Εκθέτουν ότι, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών ελλείψεων στην ενημέρωση, στις υπηρεσίες διερμηνείας και στη νομική βοήθεια, υπάρχει κίνδυνος όσοι, πιθανόν, επιθυμούν να ζητήσουν την παροχή ασύλου να απελαθούν, χωρίς να μπορέσουν να υποβάλουν αίτηση.

22. Η «Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου» ανέφερε ότι εξακολουθούν να υφίστανται σοβαροί περιορισμοί στη διαδικασία παροχής ασύλου στο πλαίσιο του νέου συστήματος, επειδή λειτουργούν μόνο τέσσερα τμήματα⁴ της Υπηρεσίας Ασύλου και λόγω της απουσίας των κατάλληλων υποδομών υποδοχής στα νησιά, όπου καταφθάνουν οι νέοι μετανάστες. Παρόμοιες επικρίσεις έχει εκφράσει και η Open Society Justice Initiative.

Σχετικά με τους ασυνόδευτους ανηλίκους

23. Σε όλες τις ανακοινώσεις εκφράζονται ανησυχίες για τα παιδιά και τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Επισημαίνεται ότι δεν διορίζονται κηδεμόνες, ότι δεν αναζητούνται εναλλακτικές της κράτησης λύσεις, ότι είναι ανάγκη να εφαρμόζονται οι κατάλληλες διαδικασίες υπολογισμού ηλικίας και ότι πρέπει να αποφεύγεται η κράτηση παιδιών.

⁴ Κατά την περίοδο που υποβλήθηκε η ανακοίνωση.

Γ. Αξιολόγηση και πληροφορίες που αναμένονται από τις αρχές

24. Τα πρώτα στοιχεία για τη λειτουργία του νέου συστήματος παροχής ασύλου είναι αξιόλογα και ενθαρρυντικά. Ωστόσο, λόγω της βραχύτητας της περιόδου που καλύπτουν (7.6.2013-28.2.2014), δεν είναι ακόμα δυνατή η συναγωγή ολοκληρωμένων συμπερασμάτων.

25. Με αυτά τα δεδομένα, η εφαρμογή των μέτρων που σκοπεύουν στην πλήρη πρόσβαση στη διαδικασία παροχής ασύλου και στην διεξοδική εξέταση των αιτήσεων θα αξιολογηθεί με βάση τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τα ζητήματα που παρατίθενται παρακάτω. Οι απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά μπορούν να διευκολύνουν, τις ελληνικές αρχές να προσδιορίσουν τις απαραίτητες προσαρμογές της διαδικασίας.

1) Σχετικά με την πρόσβαση στη νέα διαδικασία παροχής ασύλου και την επεξεργασία των αιτήσεων δυνάμει του Π.Δ. 113/13 (αιτήσεις που υποβλήθηκαν μετά τις 7.6.2013)

Πρωτοβαθμίως

1) οι εξελίξεις σχετικά με την προγραμματισμένη λειτουργία τριών (3) πρόσθετων περιφερειακών γραφείων της Υπηρεσίας Ασύλου.

2) περαιτέρω πληροφορίες για τη στελέχωση, την κατάρτιση του προσωπικού και τη λειτουργία των πέντε (5) υφιστάμενων περιφερειακών γραφείων (στην Αθήνα, το Διδυμότειχο, την Αλεξανδρούπολη, τη Μυτιλήνη και τη Ρόδο) και, ιδίως, για την δυνατότητά τους να καταγράφουν αιτήσεις ασύλου, σε σχέση με τον αριθμό των ατόμων που προσέρχονται στην Υπηρεσία για να υποβάλουν αίτηση, για την παροχή πληροφοριών, νομικής βοήθειας και υπηρεσιών διερμηνείας.

3) ο αριθμός των αιτήσεων που κατατίθενται ημερησίως, ο αριθμός των αποφάσεων με τις οποίες χορηγείται άσυλο/διεθνής προστασία, το ποσοστό των υποθέσεων στις οποίες έχει χορηγηθεί νομική βοήθεια και το ποσοστό των αιτούντων στους οποίους έχουν παρασχεθεί υπηρεσίες διερμηνείας.

4) ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που κατατέθηκαν στα κέντρα πρώτης υποδοχής που λειτουργούν σε σχέση με τον αριθμό των νέων αφίξεων μεταναστών, καθώς και ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που κατατέθηκαν σε σχέση με τον αριθμό των παράτυπων μεταναστών που συνελήφθησαν για παράτυπη είσοδο στη χώρα κατά το 2012 και το 2013.

5) η διαδικασία προσδιορισμού των ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες (ασυνόδευτοι ανήλικοι κ.λπ.) και ο αριθμός των ατόμων που χαρακτηρίζονται ευάλωτα, γενικά και ειδικά στα κέντρα πρώτης υποδοχής που λειτουργούν, σε σχέση με τον αριθμό των αφικνούμενων μεταναστών ή των μεταναστών που συνελήφθησαν.

6) ο αριθμός των υποθέσεων στις οποίες εκπρόσωποι της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες συμμετείχαν σε πρώτο βαθμό.

7) το ποσοστό των αιτήσεων των οποίων η επεξεργασία έγινε στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας από την αρχή της λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και ο αριθμός των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά τη διαδικασία αυτή και με τις οποίες χορηγείται άσυλο/διεθνής προστασία.

8) ο αριθμός των υποθέσεων στις οποίες η επίδοση της πρόσκλησης σε συνέντευξη έγινε στους ίδιους τους αιτούντες και ο αριθμός των υποθέσεων στις οποίες η επίδοση της πρόσκλησης σε συνέντευξη διενεργήθηκε «ταχυδρομικώς» ή «με θυροκόλληση» και πόσοι από τους τελευταίους δεν εμφανίστηκαν.

9) ο αριθμός των ατόμων που συνελήφθησαν για παράτυπη διαμονή στη χώρα το 2012 και το 2013, πόσοι από αυτούς υπέβαλαν αίτηση ασύλου (έγινε δεκτή-απορρίφθηκε), πόσοι απελάθηκαν.

Δευτεροβαθμίως

- 1) Ο αριθμός των προσφυγών που κατατέθηκαν στην Αρχή Προσφυγών και ο αριθμός των αποφάσεων με τις οποίες χορηγήθηκε άσυλο σε δεύτερο βαθμό·
- 2) ο αριθμός των συνεντεύξεων σε δεύτερο βαθμό, σε σχέση με τον αριθμό των προσφυγών και οι λόγοι για τους οποίους πραγματοποιήθηκαν·
- 3) το ποσοστό των υποθέσεων στις οποίες παρασχέθηκαν υπηρεσίες διερμηνείας και νομική συνδρομή σε δεύτερο βαθμό·
- 4) ο αριθμός των υποθέσεων στις οποίες εκπρόσωποι της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συμμετείχαν σε δεύτερο βαθμό.

2) Σχετικά με την επεξεργασία των αιτήσεων δυνάμει του Π.Δ. 114/10 (αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από τις 7.6.2013)

26. Εφόσον μεγάλος αριθμός εκκρεμών αιτήσεων είχε υποβληθεί πριν από την έναρξη λειτουργίας της νέας Υπηρεσίας Ασύλου (7.6.2013), και αυτές πρόκειται να εξετασθούν βάσει των διατάξεων του Π.Δ. 114/2010, αναμένονται πληροφορίες για τα ακόλουθα⁵:

- 1) τον αριθμό των αιτήσεων που εξετάστηκαν πρωτοβαθμίως από τις 30.9.2013⁶ και τον αριθμό των αποφάσεων με τις οποίες χορηγήθηκε άσυλο/διεθνής προστασία·
- 2) τον αριθμό των προσφυγών που ασκήθηκαν ενώπιον των επιτροπών προσφυγών από τις 30.9.2013 και στο εξής και τον αριθμό των αποφάσεων με τις οποίες χορηγήθηκε άσυλο σε δεύτερο βαθμό·
- 3) τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες η επίδοση της πρόσκλησης σε συνέντευξη έγινε στους ίδιους τους αιτούντες και τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες η επίδοση της πρόσκλησης σε συνέντευξη διενεργήθηκε «ταχυδρομικώς» ή «με θυροκόλληση» και, πόσοι από τους τελευταίους δεν εμφανίστηκαν·
- 4) τον αριθμό των εκκρεμών υποθέσεων σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό.

3) Σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία παροχής ασύλου των ασυνόδευτων ανηλίκων και την εξέταση αιτήσεων ασύλου που έχουν υποβληθεί από ανηλίκους δυνάμει του Π.Δ. 113/13

27. Στο πλαίσιο της εκτέλεσης της απόφασης Rahimi, αναμένονται πληροφορίες για τα ακόλουθα:

- 1) Τον αριθμό των ανηλίκων που έχουν υποβάλει αίτηση ασύλου, σε σχέση με το συνολικό αριθμό των συλληφθέντων ανηλίκων·
- 2) τον αριθμό των αιτήσεων ασύλου που έχουν υποβληθεί από ανηλίκους αυτοπροσώπως·
- 3) τον αριθμό των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί από εκπροσώπους (επιτρόπους που έχουν διοριστεί σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο) για λογαριασμό ασυνόδευτων ανηλίκων·
- 4) τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες παρασχέθηκαν υπηρεσίες διερμηνείας και νομική συνδρομή σε ανηλίκους-αιτούντες·
- 5) τον αριθμό των αποφάσεων με τις οποίες χορηγήθηκε άσυλο/διεθνής προστασία σε ανηλίκους σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό·
- 6) τον αριθμό των προσφυγών που ασκήθηκαν από ανηλίκους και τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες οι τελεσίδικες αποφάσεις που απέρριπταν αιτήσεις ασύλου προσβλήθηκαν ενώπιον δικαστηρίου·
- 7) τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για να προσδιοριστεί η ηλικία ενός φερόμενου ως ανηλίκου και ο αριθμός των ατόμων για τα οποία εφαρμόστηκε αυτή η διαδικασία.

⁵ Σημειώνεται ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει κοινοποιήσει στις ελληνικές αρχές ορισμένες προσφυγές που αφορούν σε αιτιάσεις για τη διαδικασία παροχής ασύλου κατά τη μεταβατική περίοδο (R. T., αριθ. 5124/11, A. Y., αριθ. 58399/11, R. A., αριθ. 58394/11).

⁶ Περίοδος που καλύπτεται από τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί έως τις 03/04/2014.

III. Κράτηση

A. Συνθήκες κράτησης των αιτούντων άσυλο, των παράτυπων μεταναστών και των ασυνόδευτων ανηλίκων

28. Στο πλαίσιο της ομάδας υποθέσεων *M.S.S.*, οι συνθήκες κράτησης των αιτούντων άσυλο και των παράτυπων μεταναστών εξετάζονται από κοινού, καθώς απαιτούν τη λήψη των ίδιων γενικών μέτρων συμμόρφωσης. Στις 15 υποθέσεις⁷ της ομάδας, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι συνθήκες κράτησης των προσφευγόντων παραβίαζαν το Άρθρο 3 (έντονος συνωστισμός, έλλειψη κλινών και/ή στρωμάτων, ανεπαρκής εξαερισμός, μη τακτική πρόσβαση σε τουαλέτες και εγκαταστάσεις υγιεινής, έλλειψη προαυλισμού).

29. Υπενθυμίζεται ότι οι ελληνικές αρχές είχαν παράσχει πληροφορίες για την ανακαίνιση και επέκταση ορισμένων τμημάτων συνοριακής φύλαξης και κέντρων κράτησης, για σχέδια δημιουργίας νέων χώρων κράτησης, καθώς και για την πρόσληψη προσωπικού. Όπως επισημαίνεται στο έγγραφο CM/Inf/DH (2012)19 και στις Σημειώσεις της 1164^{ns} Συνόδου της Επιτροπής Υπουργών, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης και τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν αργότερα, η κράτηση νεοεισερχομένων αλλοδαπών που σκοπεύουν να υποβάλουν αίτηση ασύλου δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 25 ημέρες (προβλεπόμενη από τον νόμο προθεσμία έναρξης της επεξεργασίας των αιτήσεων ασύλου μετά την υποδοχή των αφικνούμενων μεταναστών). Οι καταγεγραμμένοι αιτούντες άσυλο μπορούν να τεθούν υπό κράτηση έως δεκαοκτώ μήνες, βάσει του άρθρου 18 της Οδηγίας 2005/85/EK (άρθρο 13 του Π.Δ. 113/2013). Οι παράτυποι μετανάστες μπορούν να τεθούν υπό κράτηση έως δεκαοκτώ μήνες, βάσει του άρθρου 76 του ν. 3386/2005 ή βάσει του άρθρου 30 του ν. 3907/2011. Οι περισσότεροι σχετικοί φορείς (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT), η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ΜΚΟ που έχουν υποβάλει ανακοινώσεις) συγκλίνουν στην άποψη ότι οι αιτούντες άσυλο και οι παράτυποι μετανάστες τίθενται υπό κράτηση για παρατεταμένες περιόδους σε διάφορες εγκαταστάσεις (αστυνομικά τμήματα, τμήματα συνοριακής φύλαξης και εγκαταστάσεις του λιμενικού σώματος - ακτοφυλακής), οι οποίες δεν είναι κατάλληλες για μακροχρόνια κράτηση. Οι συνθήκες κράτησης -ακόμη και στα κέντρα κράτησης που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για μετανάστες- περιγράφονται ως υποβαθμισμένες και μη πληρούσες τις απαιτήσεις του Άρθρου 3 (έντονος συνωστισμός, κράτηση ανηλίκων με ενήλικες, έλλειψη μέσων σίτισης, ανεπαρκής ιατρική περίθαλψη).

30. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, είναι απαραίτητο να παρασχεθούν, χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, πληροφορίες σχετικά με μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης. Για τον σκοπό αυτό, θα ήταν χρήσιμο η εν λόγω στρατηγική να εμπνευστεί από τις συστάσεις των ειδικευμένων οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης (βλ. τη [Δημόσια Δήλωση σχετικά με την Ελλάδα της CPT](#) του 2011) και άλλων σχετικών φορέων, και να ενημερωθεί σχετικά η Επιτροπή Υπουργών. Περαιτέρω πληροφορίες ζητούνται για τα ακόλουθα θέματα:

- τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονταν υπό κράτηση, ενώ είχαν υποβάλει αίτηση ασύλου, βάσει του άρθρου 13 του Π.Δ. 114/10 για την περίοδο 2012-2013.
- τον αριθμό των παράτυπων μεταναστών που βρίσκονταν υπό κράτηση για την περίοδο 2012-2013.
- τον αριθμό όλων των χώρων κράτησης, στους οποίους κρατούνται οι αιτούντες άσυλο και οι παράτυποι μετανάστες.
- τον μέσο αριθμό κρατούμενων ανά ημέρα για την περίοδο 2012-2013.
- τον προσωπικό χώρο κάθε κρατούμενου (επιφάνεια κελιού/αριθμός κρατούμενων).
- τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις υγιεινής.
- τον υφιστάμενο χώρο προαυλισμού.
- την παροχή σίτισης και ειδών προσωπικής υγιεινής.
- την παροχή ιατρικής περίθαλψης.

⁷ Αποφάσεις που κατέστησαν οριστικές έως τις 03/04/2014 κατά την 1201η Σύνοδο της Επιτροπής Υπουργών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (DH).

31. Όσον αφορά στην *κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων*, υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία οι ανήλικοι τίθενται υπό κράτηση μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και σε χωριστούς χώρους κράτησης. Δεδομένων των ανωτέρω, αναμένονται πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας, καθώς και για τις συνθήκες κράτησης ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες εν γένει⁸. Επιπλέον, αναμένονται πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που διασφαλίζουν ότι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι δεν καταγράφονται ως συνοδευόμενοι⁹.

B. Αποτελεσματική προσφυγή κατά των συνθηκών κράτησης

32. Υπενθυμίζεται ότι στις υποθέσεις R.U. και Rahimi, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρχαν ένδικα βοηθήματα στη διάθεση των προσφευγόντων, τα οποία θα μπορούσαν να ασκήσουν για να διαμαρτυρηθούν για τις συνθήκες κράτησής τους, πριν υποβάλουν τις αιτήσεις τους στο Δικαστήριο. Το Δικαστήριο επανέλαβε αυτό το συμπέρασμα στην υπόθεση Ahmade¹⁰.

33. Στο έγγραφο CM/Inf/DH (2012)19, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές, ο συνδυασμός δύο σχετικών διατάξεων συνιστά αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα, που επιτρέπει την υποβολή ενστάσεων για τις συνθήκες κράτησης καθώς και για τη νομιμότητα της κράτησης:

- Το άρθρο 76 του ν. 3386/2005 σχετικά με την απέλαση παράτυπων μεταναστών, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει ότι σε περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων κατά της κράτησης, ο αρμόδιος δικαστής θα αποφασίσει για τη νομιμότητα της κράτησης ή την παράτασή της·

- Το άρθρο 30 του ν. 3907/2011 προβλέπει -μεταξύ άλλων- ότι, όταν λαμβάνεται απόφαση κράτησης υπηκόου τρίτης χώρας με σκοπό την απέλαση, ή παράτασής της, οι αρμόδιες αρχές¹¹ λαμβάνουν υπόψη τους τη διαθεσιμότητα κατάλληλων χώρων κράτησης, καθώς και τη δυνατότητα εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για τους κρατούμενους. Η ύπαρξη των προϋποθέσεων κράτησης εξετάζεται αυτεπαγγέλτως, κάθε τρίμηνο, από την αρχή που εξέδωσε την απόφαση κράτησης.

34. Οι ελληνικές αρχές ισχυρίζονται ότι οι συνθήκες κράτησης αποτελούν μέρος της νομιμότητας της κράτησης και μπορούν να αμφισβητηθούν μέσω του ίδιου ένδικου βοηθήματος, ήτοι των «αντιρρήσεων» που προβλέπονται στο άρθρο 76 του ν. 3386/2005.

35. Ωστόσο, υπάρχουν αντίθετες αποφάσεις των αρμοδίων δικαστηρίων ως προς το σημείο αυτό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Κομοτηνής δέχθηκε τις αντιρρήσεις που υποβλήθηκαν σε σχέση με τις συνθήκες κράτησης ενώ άλλα εθνικά διοικητικά δικαστήρια σπανίως λαμβάνουν υπόψη τις συνθήκες κράτησης ή απορρίπτουν τον σχετικό ισχυρισμό ως απαράδεκτο (βλ. *Housein*, § 83 και τις Σημειώσεις της Διάταξης των Εργασιών της 1164^{ns} συνάντησης, Ιούνιος 2013). Αναμένονται πληροφορίες για την ύπαρξη πάγιας νομολογίας σε ό,τι αφορά το εν λόγω ένδικο βοήθημα ή για τις υπό εξέλιξη συζητήσεις αναφορικά με εξεταζόμενα πρόσθετα μέτρα, δεδομένου ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εξακολουθεί να μην θεωρεί αποτελεσματικό το παραπάνω ένδικο βοήθημα (βλ. επίσης ανακοίνωση της «Ελληνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου», DH-DD(2013)1277, σελ. 10). Υπενθυμίζεται ότι το ζήτημα της νομιμότητας της κράτησης, τόσο των αιτούντων άσυλο, όσο και των παράτυπων μεταναστών εξετάζεται στο πλαίσιο της ομάδας υποθέσεων *S.D. και άλλοι*.

36. Όσον αφορά στο ζήτημα της προσφυγής που υποβάλλεται από ασυνόδευτους ανηλίκους μετά την άρση της κράτησής τους, με την οποία παραπονούνται για τις συνθήκες υπό τις οποίες κρατήθηκαν, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε πρόσφατα ότι, πριν από την υποβολή ατομικής προσφυγής ενώπιόν του, θα πρέπει να εξαντλείται κάθε υφιστάμενο εθνικό ένδικο βοήθημα με το οποίο επιδιώκεται αποκλειστικά η καταβολή αποζημίωσης¹².

⁸ Βλ. *Housein*, §§77-78.

⁹ Βλ. CM/Inf/DH (2012)19, §§ 30-31.

¹⁰ Βλ. §§ 59-61 στο *R.U.*, *Rahimi*, §§ 74-80; *Ahmade*, §§ 83-90.

¹¹ Προκύπτει ότι οι αστυνομικές αρχές είναι αρμόδιες να αποφασίσουν για την κράτηση και την παράτασή της με σκοπό την απέλαση. Η απόφαση παράτασης της κράτησης εξετάζεται από δικαστή.

¹² *Housein*, §§ 57-63.

Πραράρτημα: Κατάλογος υποθέσεων στο πλαίσιο της ομάδας υποθέσεων M.S.S.¹³

<p>A. Συνθήκες κράτησης που ισοδυναμούν με απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση (Άρθρο 3)</p>	<p>Αιτούντες άσυλο</p> <p>M.S.S. (30696/09), A.A. (12186/08), S.D. (53541/07), R.U. (2237/08), Ahmade (50520/09), Rahimi (8687/08), Horshill (70427/11), Chkhartishvili 22910/10, A.F. (53709/11)</p> <p>Παράτυποι μετανάστες</p> <p>Tabesh (8256/07) Lica (74279/10), Efremidze (33225/08), Bygylashvili (58164/10), Lin (58158/10), Mahmundi κ.λπ. (14902/10)</p>
<p>B. Έλλειψη αποτελεσματικής προσφυγής για υποβολή αιτιάσεων κατά των συνθηκών κράτησης (Άρθρο 13)</p>	<p>Αιτούντες άσυλο</p> <p>M.S.S (30696/09), R.U. (2237/08), Ahmade (50520/09), Rahimi (8687/08)</p> <p>Παράτυποι μετανάστες</p> <p>Lica (74279/10), Mahmundi κ.λπ. (14902/10)</p>
<p>Γ. Ελλείψεις στη διαδικασία παροχής ασύλου (Άρθρο 3 σε συνδυασμό με το Άρθρο 13)</p>	<p>M.S.S (30696/09), R.U (2237/08)</p>

¹³ Η ομάδα υποθέσεων SD αποτελείται από υποθέσεις σχετικά με:

-Παράνομη κράτηση (Art. 5§1) αιτούντων άσυλο ((A.A (12186/08), S.D. (53541/07), R.U. (2237/08), Ahmade (50520/09), Rahimi (8687/08)) και παράτυπων μεταναστών ((Tabesh (8256/07) Lica (74279/10), Efremidze (33225/08), Housein (71825/11))

-Αναποτελεσματικός δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της κράτησης (Art. 5§4) αιτούντων άσυλο ((A.A (12186/08), S.D. (53541/07), R.U. (2237/08), Ahmade (50520/09), Rahimi (8687/08)) και παράτυπων μεταναστών ((Tabesh (8256/07) Lica (74279/10), Efremidze (33225/08), Lin (58158/10), Mahmudi κ.λπ.(14902/10), Housein (71825/11), Bubullima (41533/08)).